

KULUN HAYATI VE ALLAH'IN MURADI

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâle:

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ أَرْضَاهُ بِمَا قَسَمَ لَهُ وَبَارَكَ لَهُ

فِيهِ

İzâ erâde'llâhü bi 'abdin hayran erdâhü bimâ kaseme lehû, ve bârake lehû fîhî.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim.

Allahu Teâlâ Hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Peygamberimiz Muhammed-i Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir miktarını karınca kararınca, dilimiz döndüğünce size şu mübarek akşamda nakletmeye çalışacağım.

Hadîs-i şerîflerin izahına geçmeden önce üzerimize bir vecibedir. Peygamber sallallahu

aleyhi ve sellem hazretlerinin mübarek ruhu saâdeti için, cümle evliyânın, evliyâullahın ruhları için, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerinden bize kadar gelmiş, geçmiş bütün sâdat-ı meşâyihimizin ruhları için, bu okuduğumuz eserin müellifi Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi rahmetullahi aleyhin ruhu için, onun hocalarının, talebelerinin ve bu kitabın içindeki hadîs-i şerîflerin, ilimlerin bize kadar gelmesine yardımını dokunmuş olan bütün âlimlerin ve ravilerin ruhları için ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîflere rağbet ederek bu mescide cem olmuş olan siz kardeşlerimizin ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan bütün yakınlarının ve sevdiklerinin ruhları için, hayatta olanlarımızın da cümleten sıhhat, afiyet, selamet üzere olmamız ve hüsn ü hatime ile ahirete göçmemiz, Peygamber Efendimize komşu olmamız, Allahu Teâlâ Hazretlerinin huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak çıkmamız için bir Fâtiha, üç ihlâs-ı şerîf kıraat edelim.

a. Kulun Rabbine Davranışlarının Karşılığı

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Geçen haftadan başlamıştık ki alfabetik sıraya göre, İzâ erâdellâhü bi abdin hayran diye

başlayan hadîs-i şerîflere gelmiştim sıra. Onları okuyalım. Şimdi onlardan okumaya devam edeceğiz.

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edilmiş. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri şöyle buyuruyor;

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا جَعَلَ غِنَاهُ فِي نَفْسِهِ وَتُقَاهُ
فِي قَلْبِهِ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ شَرًّا جَعَلَ فَقْرَهُ بَيْنَ
عَيْنَيْهِ.

İzâ erâde'llâhü bi abdin hayran. Allahu Teâlâ hazretlerinin bir kulun hayrını murad ettiği zaman.

Ce'ale ğinâhü fî nefsihî. Zenginliğini nefsinde eyler. Yani o kişinin gönlüne zenginlik verir, gönül zenginliği verir. Müsavi kılar.

Ve tükâhü fî kalbihî. Ve Allah'tan korkmasına hâvfullahı, haşyetullahı kalbine, gönlüne yerleştirir.

Ve izâ erâde'llâhü bi abdin şerran. Bir kulun da şerrini murad eylediği zaman.

Ce'ale fekrahû beyne 'ayneyhi. Fakirliğini iki gözünün önünde kılar. Şimdi bu sözlerin iza-hına geçelim. Allahu Teâlâ Hazretleri bazı

kulların hayırını murad ediyor, bazı kulların da şerrini murad ediyor.

Ne olacak?

İzâ erâde'llâhü bi abdin hayran. Hayrını murad ettiği zaman.

Ve izâ erâde'llâhü bi abdin şerran. Şerrini murad ettiği zaman.

Ne olacak yani o zaman?

Bu bir piyango gibi mi?

Yani bazı kimselere hayrını murad ediyor, bazı kimselere şerrini murad ediyor. Hayr. Al-lahu Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerîm'inde buyuruyor ki;

وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ

Ve mâ rabbüke bi zallâmin li'l-abîd.

Ben kullarıma karşı zulmedici değilim. Al-lahu Teâlâ Hazretleri'nin hepimize karşı şartları eşit. Allahu Teâlâ Hazretlerinin rahmeti herkese umumi olarak geliyor. Herkesin önünde hidayet ve dalalet yolu açık, herkes hayrı ve şerri de yapacak bir kabiliyette yaratılmış, önüne çıkan yol çatallarında, yol kavşaklarında isterse sağa gidecek, isterse sola gidecek durumda bir serbestliğe sahip. İşte bu seçmeleriyle, bu düzgü iradesiyle, irade-i

düzgüyesiyle, ihtiyarıyla kendisi bazı seçmeler yaptıkça Allahu Teâlâ Hazretlerine hoş geliyor, yaptığı hareketler. Bazı şeyleri yaptıkça da Allahu Teâlâ Hazretlerine hoş gelmiyor, yaptığı işler. Yani kul iyi veya kötü şeyler yapınca Allah seviyor veya sevmiyor. Muhabbetine nail oluyor veyahut gazabına uğrayacak bir duruma düşüyor. Tabi öyle bir kuldan işaret olunca, belli bir mahiyette, belli bir istikamette kuldan bir işaret sadr olunca, Allahu Teâlâ Hazretleri de ona göre muamele yapıyor. Daha önceki haftalarda geçmişti ve sizlere de ben nakletmiştim ki, ben kulumun bana zannına göre hareket ederim bugün buyuruyor Allahu Teâlâ Hazretleri. Yani O bana nasıl davranırsa ben de ona öyle ona göre muamele ederim.

Demek ki kulunu serbest bırakıyor, kulunu murakaba ediyor, kulunu kontrol ediyor. Bakalım kulum bana nasıl kulu gelecek diye gözlerken kul ona nasıl davranırsa, ondan sonra o da ona göre muamele ediyor. Eğer kulu ona zikirle, şükürle, sevgiyle, muhabbetle yöneliyorsa o zaman mükâfatlar gelmeye başlar. isyanla, nisanla, unutmakla, kabahatle, günahla başlıyorsa işe o zaman Allahu Teâlâ

Hazretleri'nin rahmetinden, mağfiretinden, lütfundan, kereminden kendisini kendisi kesiyor.

Onun için Allahu Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki;

İşin kulun davranışına bağlı olduğunu belirtmek için, kulun bana bir karış gelirse, kulum bana dönerse ben de ona dönerim diyor. Demek ki kul dönmezse dönme yok. Kul ilk önce aklını başına devşirecek, toplayacak. Benim bir yaratanım var.

Ya bu rızık nereden geliyor?

Bu sıhhat nereden geliyor?

Benim şu gark olduğum nimetlerin menbaı nedir?

Ben neyin nesiyim?

Bu dünyaya nereden geldim?

Ölenler nereye gidiyor?

Ben bu hayattan vazifeyle vazifeli miyim, değil miyim?

Ot gibi mi yaşayacağım?

Şuurlu mu olmam lazım?

Bak bazı insanlar bazı haberler veriyorlar. Peygamber demişler, velî demişler, âlim demişler. Bazı kimseler bazı şeyler söylüyorlar.

Bunlar doğru mu, eğri mi?

Bunları düşünüp de kul Allah'a dönünce Allah Teâlâ Hazretleri ona teveccüh ediyor. Kul Allah Teâlâ Hazretlerine bir karış gelirse, Allah Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki kulun bana bir karış gelirse ben ona bir arşın gelirim.

Bu ne demek?

Yani kulum hele bir başlasın bakalım. Bana benim istediğim tarzda hareket etmeye başlasın. Ben de ona göre rızkımı onun hareketine göre ayarlayacağım ama onun yaptığı kadar yapmayacağım. Fazlasını hep lütuf ile, hep kerem ile, hep ihsan ile, hep kat kat vererek. Bir iyilik yaptı mı on misli veririm, yedi yüz misli veririm veya bir gayri hesap veririm diye de geçmişti hadîs-i şerîfler. Eğer her hadîs-i şerîf hatırdaki kalıyor ise. Hatırdaki kalması temenni edilir. Çünkü ashâb-ı kirâm Peygamber Efendimiz'i dinlemişler, hatırlarında kalmış, nakletmişler, bize kadar gelmiş. Bize demek ki güzel bir kulakla dinlersek kalması lazım. Eh hatırdaki kalmıyorsa yazmak lazım. Küçük küçük defterlere yazdıkça insan hatırında kalır inşallah.

b. Gönül Zenginliği ve Takva

Demek ki kulun imtihan dünyası olduğu için hareketine bağlamış Allahu Teâlâ Hazretleri. O halde kul Allah'ın rızasına uygun düşecek bir hareket yapıp da Allah'ın sevgisine nail oldu mu, o zaman Allahu Teâlâ onun hayrını murad ediyor, edepsizlik yaptığı zaman da, o zaman hayrını murad etmiyor. Bu cümleleri öyle anlayacağız.

Neden öyle anlayacağız?

Çünkü hadîs-i şerîfler hakikatlerden birer parçadır. Biz bu parçaları bütünüyle bilen insanların izahlarıyla güzel anlayabiliriz. Yoksa tek bir hadîs-i şerîfi tek tek kelimelerine baktarsak der ki manayı iyi anlayamayabiliriz. Yani bir yerde bir iki cümleden bir manayı tam anlamayabilir bir insan. İyi anlamak için o mevzudaki bütün hadîs-i şerîfleri bilmek lazım. Bütün hadîs-i şerîfleri bilip işin hududunu çizmek lazım.

Bunun hududu nedir? bunun aslı nedir? bunun kastı nedir? diye öylece bilmesi mümkün olur.

Onun için Allah bir kimsenin hayrını murad ettiği zaman sözü zihnimize takılmasın. Kul, Allah'ın emrine mutî olmuş, rızasını,

hoşnutluğunu kazanacak bir iş yapmış da Allah onun o zaman hayırını murad ediyor demek o. Evet, böyle bir durum varsa o zaman ne yaparmış Allahu Teâlâ Hazretleri?

O zaman onun gönlünü müstağni kılmış.

Ce'ale ğinâhü fî nefsihî. Gönlüne bir gönül zenginliği vermiş. Gönlü zenginliyor. Hırs, hırs ve tereddüt içinde heyecan içinde, itimatsızlık içinde çırpınan bir insan değil de, öyle bir rahatlık içinde oluyor. Mevlam var benim, yaratmış beni, yaratıp kul deyip yarattıktan sonra rıziksız bırakacak mı diye bir itimat geliyor, tevekkül hissi geliyor, kanaat hissi geliyor, gönlü zenginleşiyor.

Ve tükâhü fî kalbihî. Allahu Teâlâ Hazretlerinden korkma, çekilme duygusu, takva duygusu da gönlüne yerleşiyor. Allah bu nimetleri veriyor. Demek ki insanın gönül zenginliği Allah'ın verdiği bir nimettir. Güzel bir şeydir, lütuftur. Ondan sonra takva duygusu, insanın kalbindeki takva duygusu o da hoş, güzel bir şeydir.

Niye güzeldir?

Çünkü takva insanı günahlardan alıkoyma hassasıdır. İnsan takva duygusuna sahip olur da, günahlardan kendisini alıkoyarsa,

çekindirebilirse, tutabilirse günah işlemedikçe Allah'ın lütfu gelir, artar. Böylece sonunda sadet-i dareyne nail olur. Günahlardan korkmadıkça da bulaşır. İnsan tertemiz, pırıl pırıl bir elbise giyse, bembeyaz, ütülü. Ondan sonra da otomobil tamirhanesine gitse ne olur?

Veya demirci dükkanına girse ne olur?

Bir yerinden bir kara bulaşır, bir kıvılcım sıçrar, bir tarafı yanar, bir şey olur. Yani sakınmadığı zaman beyaz şeyi kullanmak zordur. Gönül de öyle. Gönül de korunmadığı zaman, takva sahibi olmadığı zaman bir günah gelir, yapışır. Ya yakar, ya karartır, ya lekeler. Onun için insanın takva sahibi olması lazım ki, sakınması lazım ki, günahlara düşmesin. Takva duygusu oldu mu elbise beyaz kalır. İnsan itina etti mi, akşama leş gibi bir elbiseyle geri dönmez. Ama dikkat etmedi mi, takvası olmadı mı o bembeyaz elbise tanınmayacak hale gelir. Ooo simsiyah olmuş, katranlar, siyahlar, yanıklar, yırtıklar, berbat bir vaziyete gelmiş olur. Onun için takva güzel bir nimettir. Allah bir kimseye takvayı nasip etmişse epeyce bir büyük mazhariyete ermiş demektir. Gönül zenginliği vermişse de öyledir. İnsanların arasındaki hırslar, gürültüler, patırtılar hep hep şu dünya metına

karşı olan hırstan geliyor. İnsanın ihtiyacı bir lokma. Yani karnı doydu mu başka nesi var. Karnın doydu, yatacak, barınacak bir yerin var.

Gerisi ne?

Gerisi hep caka satmak, üstünlük taslamak, nefsi hoşlandıracak şeylerin peşinde. Artık o zaman karnı doydu da, rahat bir yere de, eve de yerleşti mi bu sefer altın yüzük gözüne hor görünmeye başlar. Olur mu canım altın yüzükte şimdi elmas olması lazım.

Neden?

Karnı doydu, evin içine de girdi, oturdu. Şimdi artık ne yapacaksın?

İhtiyaç bitti. Bu sefer artık elmas nereden geliyor memlekete?

Nereden geliyor?

Memleketimizde elmas madeni var mı?

Yok. Nereden geliyor?

Ben size söyleyeyim. Ya Güney Afrika'dan geliyor ya daha başka bir yerden geliyor. Kim yapıyor bunun ticaretini?

Ermenisi, yahudisi yapıyor. Kaçak olarak getiriyorlar, küçücük bir taş parçasına, kendileri fazla fazla fiyatları koyuyorlar, beyler paşalar gibi yaşayacak fiyatları koyuyorlar senin benim sırtından, biz de parmağımıza parlak

pırlanta yüzük taktık, elmas yüzük taktık diye birbirimize caka satarak gezeceğiz diye onları besliyoruz. Adam da bizim paramızı aldıktan sonra sağda solda öldürebildiği kadar öldürüyor. Yani nerede kısıtırırsa, yalnız görürse efendim canına okuyor. Hem bizden besleniyor, hem de kuyumuzu kazıyor. İşte böyle.

İnsan müstağni olursa ne olacak ya?

Karnım doydu elhamdülillah, yeter bana. Bir rahat evim var, bir mesud yuvam var, karnım da doyuyor, çok şükür dedi mi o zaman ona hadi bakalım nasıl aldatacak şeytan? Aldatamaz, çare bulamaz.

c. Allah'ın Şer Murad Ettiği Kul Olmak

Peki, şerrini murad ederse Allah bir kulun. Neden şerrini murad edecek onu da izah edelim. Edepsizlik yaptı da, şerri olmaya müstehak oldu ondan. Şerrini murad ettiği zamanda fakirliğini gözünün önüne getirir. Gözünün önünde mücessem bir tarz da durur fakirliğin. Ya eyvah, yarına yiyecek param yok, bu çoluk çocuk büyüyecek, nerede oturacak, nerede kalacak bilmem ne. Ya dur bakalım ya 50 yıl yaşayacakmış gibi, 50 senenin sonranın ızdırabını şeyini verir Allah onun kalbine, çırpındırır yani. Bugün elhamdülillah, yani ne demiş eskiler;

Yevmün cedîd, rızkûn cedîd. Yeni bir gün, yeni bir rızık. Eh bugün karnım doydu, yarın Allah Kerîm demiş, rahat yaşayabilmiş yani. Kazandığını, bugün kazandığını gecelettirmemiş yanında eskiler. 500 bin lira da kazansa, o gün harcamış bu paraya vesaire, ertesi güne Allah Kerîm demiş. Tabi o anlayış şimdi bizim bu 20. yüzyılda biraz zor tatbik etmek. Hadîs-i şerîflerde de var zaten. 20. yüzyılda insanın birazcık daha para sahibi olması gerekecek diye. Çünkü neden?

Her taraf değişti yani, ahlâk, huy değişti. Ama eskiden böyle kimse parayı aldırmadığı zaman da herkes mutluymuş, mes'udmuş, gül gibi geçiniyormuş. Hırs olunca, fakirlik gözü önünde olunca insanlar birbirlerini yiyor. Şu Arjantin'le şu Amerika, İngiltere niye çarpışıyor? İran'la Irak niye çarpışıyor?

Başka yerlerdeki ızdırablar, dövüşler, kavgalar, gürültüler neden oluyor?

İki paralık dünya metayı için. İktisadi menfaat vardır, ille ben onu elde edeceğim falan diye. Onun peşinde insanlar birbirlerini kurtlar gibi parçalayıp duruyorlar yani. İkisine de yeter. Herkese yeter şu dünya. Herkesin yaşaması için yeter. Dün söylediler, biz şu Suriye ile

Irak'la iş birliği yapsak, o arazileri bizdeki sularla beslesek, bir ortaklık yapsak, dünyanın en zengin mıntıkası olacak. Ama oradan bir hudut koymuşuz, buradan bir hudut koymuşuz. Onlar bizden yan çizmişler, ayrılmışlar. Hürriyetmiş, al sana hürriyet işte bak.

Millet sana hürriyeti tattırıyor mu?

Ayrıldın ne oldu?

Suriye ayrıldı, rahat mı ettin yani?

Başından beri hep ızdırap. Irak öyle. Yani Allahu Teâlâ Hazretleri işte böyle fakirliği gözün önüne diktirir. İnsanı o zaman ızdırabtan ızdıraba sürüklendirir. Bunlar kâinatın ilahi esrarengiz sırlarıdır.

Hadîs-i şerîf'ten çıkan ders nedir?

Biraz rahat gönüllü olacağız. Gam çekeceksek ahiretin gamını çekelim. Bu dünyanın gamını yeteri kadar çekiyoruz. Zaten ömrümüzü dünyaya göre ayarlamışız. 5 sene ilkokul, 3 sene ortaokul, 3 sene lise, 4-5 sene yüksek tahsil, ondan sonra ihtisas, ondan sonra bilmem ne.

Neden?

Efendim işte şu kadar maaş alacağım da ondan sonra da çalışırsak gelecek para yani. Ondan sonra bedava oturduğu zaman

gelmeyecek gene. Yine çalıştığı takdirde şu kadar maaş alacak. Ya bu tahsilin hiçbirini yapmayan bir insanda, ilkokulda çırak olarak bir mesleğe girmiş insandan o parayı alıyor gene. Biraz rahat gönüllü olacağız. Gam çekeceksek ahiretin gamını çekelim.

Nasıl olsa oraya gitmeyecek miyiz?

Allahu Teâlâ Hazretlerinin huzuruna çıkmayacak mıyız?

Bize bu dünyada yaptıklarımızdan sormayacak mı?

Şöyle bir derin nefes alalım. Dünyayı, ahireti bir güzel düşünelim. Bize ne kadarı yeterli ne tarafı ihmal ediyoruz ne tarafta kusur varsa onu bir düşünmemiz lazım. İkincisi, takva sahibi olalım. Takvaya riayet edelim. Üçüncüsü, Allah'ın bize hayır murad etmesi için edebimizi takıyalım. Yani edepsizlikler edip de Allah'ın cezasına uğramayalım.

d. Kalbin Kilidi ve Manevi Sağlık

Diğer hadîs-i şerîf.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ فَتَحَ لَهُ قُفْلَ قَلْبِهِ وَجَعَلَ فِيهِ
الْيَقِينَ وَالصِّدْقَ وَجَعَلَ قَلْبَهُ وَعَاءً وَاعِيًا لِمَا سَلَكَ
فِيهِ وَجَعَلَ قَلْبَهُ سَلِيمًا وَلِسَانَهُ صَادِقًا وَخَلِيقَتَهُ
مُسْتَقِيمَةً وَجَعَلَ أُذُنَهُ سَمِيعَةً وَعَيْنَهُ بَصِيرَةً

İzâ erâdellâhü bi abdin hayran. Alfabetik sırayla gittiği için aynı şekilde başlayan bir başka hadîs-i şerîf geldi karşımıza.

Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun hayrını murad ederse ne yapar?

Feteha lehû kufle kalbihî.

Ne yapacak?

Kalbinin kilidini açar. Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun hayrını murad ettiği zaman kalbinin kilidini açar. *Ve ceale fîhi'l-yekîne ve's-sıdkı.* Ve o gönlünün içine, o açtığı kilidin arkasında, o gönlüne yakîni yerleştirir, sıdk'ı yerleştirir. Kelimeleri böyle kısaca söyleyeceğim, ondan sonra izahına geçeceğim. Sonuna kadar okuyayım ki hadîsin ne olduğu bilinsin.

"Ve ce'ale kalbehû vi'âen vâ'iyen limâ seleke fîhi. İçine giren şeyi muhafaza eden bir

istîdatlı kap, bir istîdatlı mekân haline getirir gönlünü. Gireni muhafaza edecek, unutmayacak bir mekân haline getirir gönlünü. Sonra.

Ve ce'ale kalbehû selîma. Kalbini selamette kılar, selim bir kalp eder. Hastalıklardan efendim, maddi manevi kötü huylardan, salim bir hale getirir kalbini.

Ve lisânehû sâdika. Dilini doğru dil yapar.

Ve halîkatehû müstekîmeten. Huyunu doğru dürüst yapar. Ve ceale üzûnehû semâaten. Kulağını işitici bir kulak yapar.

Ve aynehû besîraten. Gözünü görücü bir göz yapar. Ve böylece ona hayır ihsan eylemiş olur.

Şimdi hadîs-i şerîf'in bu kısa izahından sonra biraz daha kelimelerin üstüne dönelim. Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun hayırını murad ettiği zaman, tabi demin söylediğim usul ile, kul bir edebe uygun tavır takılmış da Allah ona lütfetmek istiyor.

Nasıl yapar o zaman?

Feteha lehû kufle kalbihî. Onun kalbinin kilidini açar. Demek ki kalplerin kilidi var. Hocam bu kalp dediğin oda gibi bir şey mi?

Kapısı mı var?

Kapısının üstüne şöyle bir asma kilit mi vurulmuş?

Değil ama bizim anlamamız için öyle söylenmiş. Yani manevi şeyleri anlatmak için, hatta manevi şeyleri, maddi şeyleri, birçok şeyi anlatmak için insanlar benzetme yoluyla anlatırlar. Bilinmiyorsa bir şey, mesela diyelim ki, şöbiyet nasıl bir tatlıdır?

Şöbiyet neymiş diye karşıdaki sorarsa mesela, nasıl bir tatlıdır diye, canım falanca tatlıya benzeyen bir tatlıdır, şunun gibi bir tatlıdır deriz mesela. Efendim, şu meyvenin tadı nasıl?

Bal gibi. Ne demek?

Yani bal nasıl tatlıysa bu da o kadar güzel. Veya limon gibi. Yani çok ekşi. Gibi sözüyle, benzeterek anlatılır. Buralara kalbi öyle anlatıyor. Nasıl bazı odalar vardır ki, bazı binalar vardır ki, kapısına kocaman bir kilit asılmıştır, kapısı kapalıdır, giremezsin içine. İşte onun gibi bazı insanların gönüllüleri kilitlidir, kapalıdır. İstifade mümkün olmaz, var gönül ama, kilit asılı kapısında, istifade mümkün olmaz, kapalı. Kimlerin böyle?

Allah yolunda gitmeyen insanların kalpleri, gönülleri böyle kilitlidir. Allah bir kulun hayırını murad etti mi o kilidi kaldırır. O kilidi

o zaman açar. Peki neymiş bu gönülde böyle bazılarında kilitli oluyor, bazılarında açık oluyor?

Ha gönül dediğimiz şey, Arapların kalp dediği, bizim Türkiye'de gönül dediğimiz şey, bizim şu görünmeyen alemini tanıma vasıtamızdır.

Göz nedir?

Görme vasıtası.

Kulak nedir?

Duyuma vasıtası.

El nedir?

Tutma vasıtası.

Ayak nedir?

Yürüme vasıtası.

Kalp nedir?

Kalpde manevi gerçekleri anlama vasıtasıdır. Gözünde göremezsin. Manevi çünkü. Elinde tutamazsın. Yürüyerek varamazsın.

Nereye varacaksın?

Hangi istikamette yürür?

Buradan İstanbul'a kadar yürüyemezsin ki, Erzurum'a kadar yürüyemezsin ki yorulur. Yürümekle bulunacak bir şey değil. Manevi bir şey. Başka bir alem. O başka alemin, o görünmez alemin hakikatlerini, esrarını, inceliklerini, ilimlerini keşfetmek için Allah bize bir

başka alet vermiş. Nasıl seslerini duymak için kulak vermiş de kulakla görmek mümkün olmuyor, kulakla görmek mümkün olmadığı için bir de göz vermişse, gözle, kulakla, elle, ayakla, dille anlatılamayacak şeyleri bazı gerçekleri yakalamak, görmek, müşahade etmek için de bir de gönül denilen bir alet vermiş.

E bunun kıymeti ne?

Bir gözün olmasa ne yaparsın?

Düşün bakalım. Gözün olmasa ne yaparsın?

Ne kadar felâket! Kulağın duymasa ne yaparsın?

Dilin söylemese ne yaparsın?

Ayağın kötürüm olsa, elin çolak olsa. Sor, git hastanelere o aletlerden mahrum olanlara onun mahrumiyetinin acılığını öylece mukayese edip anla. Gönül de öyle işte. Gönülde insanın kilitli oldu mu, kapalı oldu mu, o manevi alemi görmedi mi farkında değil adam. Farkında değil mi?

Ne büyük bir mahrumiyete uğradığının farkında değil. Hem de öyle büyük bir mahrumiyet ki, hadi bu dünyadaki insan öbür alemin inceliklerini, gayb aleminin esrarını sezemedi. Böyle ot gibi yaşadı, hayvan gibi yaşadı gitti. Fakat gönül, gönül ile manevi alemin esrarı ve

incelikleri sezilmediği zaman iman kuvvetlenmez, iman yerini bulmaz, ahiret kazanılmaz. Ahiret kazanılmadığı için de insanın en büyük ziyana uğraması bu yoldan olur. Tabi bunları ne kadar söylesek boş.

Şimdi Allahu Teâlâ Hazretleri lütfeylesin yani Allah'a karşı *celle celâlühü* edebimizi takınırsak, boynumuzu bükersek, Yâ Rabbi! Şu gönül denilen bir alet varmış, bana da vermişsin o aletten, o aletimi çalıştır, pasını gider, küfünü gider, kilidini aç Ya Rabbi! diye dua edersen, göz yaşı dökersen, kusurluyum, acizim Ya Rabbi! dersen açar, açınca o zaman anlarsın. Açılmadığı zaman ile açtığı zaman arasındaki farkı o zaman anlarsın.

Nasıl pası gidecek gönlün?

Gönülün pasının gitmesi için Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz diyor ki; çok namazla gider, çok namaz kılınca gider. Bir de ölümü düşünmekle gider. Demek ki pas denilen şey, kalbin pası denilen şey, gaflet gibi bir şey. O gaflet o tarzda gittiği için öyle buyurmuş. Şimdi Allah bir insanın hayrını murad etti mi şu gönül denilen aletin, âlemin kapısındaki kilidi açar. Kapı açıldı, gönül âlemin gözümüzün önünde.

Sonra ne olur?

Ve ce'ale fîhi'l-yekîne ve's-sıdk. Onun içine, o açılan gönüle, gönül evinin içine Allah yakîn yerleştirir, sıdk yerleştirir.

Yakîn nedir?

Şek, tereddüt, şüphe olmayan halis inanç demek. Sarsıntısı yok, bulanıklığı yok, net pırıl pırıl inanmak. İnanmak, yakîn derler ona. Yani bir insanın yakını oldu mu o imanı bütün demek. Görüyormuş gibi imanı sapasağlam. Hiçbir tereddüt onu sarsmıyor. Allahu Teâlâ Hazretlerinin varlığına imanı tam, Meleklerin imanı tam, Kitabullah'a imanı tam, ahirete imanı tam, her şeyini ona göre ayarlamış, tereddütte değil, sallantıda değil. Yakîn bu. Yakîn ile beraber, yani imanını sapasağlam bir iman yapıyor kalbini açtığı zaman, bir de sıdk-u sadakat duygusu yerleştirir kalbine. Sıdk, doğruluk demektir. Doğruluğu yerleştirir kalbine, kalbi doğru dürüst bir kalp olur.

Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun hayırını murad etti mi, gönül evinin kilidini açar ve o gönül evinin içine yakîn denilen halis muhlis imanı yerleştirir. Sıdk-u sadakat duygusunu, doğru dürüstlüğü yerleştirir.

Sonra.

Ve ce'ale kalbehû viaen vaiyen lima seleke fihi. Ve kalbini içine giren şeyleri muhafaza edecek münasip bir kap haline getirir. Bir kabın altı delik olsa, çatlak olsa, içine koyduğün kap, kabın içine koyduğün şey durur mu, akar gider mi?

Akar gider. Gönülde de birçok şeyler iz bırakmıyor. Bizim gönüllerimizde birçok şeyler tesir bırakmıyor. Hiç ibret almadan gelip geçiyor. Yani delik gibi durmuyor. Ama Allahu Teâlâ Hazretleri hayrını murad etti mi bir kimşenin, o zaman kalbini kendine gelecek hakaiki imaniyeye, maneviyatın inceliklerine, esrarına müsait, onu muhafaza edecek, onu anlayacak, kavrayacak bir hale getirir kalbini.

Sonra.

Ve ce'ale kalbehû selîma. Ve kalbini hastalıklardan pak bir gönül haline getirir. Hastalıklar nedir, kalbin hastalıkları?

Kalbin hastalıkları hasedettir, kindir, ucubdur ve diğer, diğer kötü huylardır. Bu kötü huylar kalbin rahatsızlıklarıdır. Bunlardan selamette kılar Allah. Gönlündeki bu hastalıkları giderir.

Ve lisânehû sâdika. Gönlü böyle pırıl pırıl oldu mu, nurlu oldu mu, paslardan temizlenmiş

oldu mu, hastalıklardan arınmış oldu mu, dili de insanın aynı şekilde sadık bir dil olur. Doğruyu söyleyen bir dil olur. Zaten göz, kulak, dil, bu uzuvların hepsi hem kalbin tercümanıdır, hem kalbin dışa bakan uçlarıdır, vasıtalarıdır. Yani gözden, kulaktan, bu vasıtalarından kalbe haber gider, hem de kalp bir merkezi. Kalp bütün bu uzuvların merkezi durumundadır. İyi, güzel olur.

Sonra.

Ve halîkatehû müstekîmeten. Yani huyu, huyu güzel olur. Doğru dürüst olur. Ve ceale üzünehû semîaten. Ve Allah onun kulağını işiten bir kulak eder. Pek çok insan vardır ki kulağı vardır, fakat işitmezler.

وَلَهُمْ أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا

Ve lehüm âzânün lâ yesme'ûne bihâ.

Kur'an-ı Kerîm'de böyle kötü insanlar anlatılırken buyuruluyor ki, onların kulakları var..

Onların içi, merkezi. Kalp bütün bu uzuvların merkezi durumundadır. İyi, güzel olur.

Sonra.

Ve halîkatehû müstekîmeten. Yani huyu güzel olur, doğru dürüst olur.

Ve ceale üzünehû semîaten. Ve Allah onun kulağını işiten bir kulak eder. Pek çok insan vardır ki kulağı vardır, fakat işitmezler.

Ve lehüm âzânün lâ yesme'ûne bihâ.

Kur'an-ı Kerîm'de böyle kötü insanlar anlatılırken buyuruluyor ki, onların kulakları var ama duymazlar.

Ve lehüm âzânün lâ yesme'ûne bihâ...

Gözleri var ama görmezler. Demek ki görmemek de manevi bir hastalıktan dolayı oluyor.

Görmemek ne demek?

İşte ben görüyorum ya, diyemez o kimse. Bu dünyadaki şekilleri görmek hüner değil. Ahirete yarayacak şeyleri görmek, ibretleri almak hüner. Onları görmedikten sonra insan kör demektir. Allahu Teâlâ Hazretlerinin zikr-i fikrinden, yolundan, dininden dönen kimseyi Allahu Teâlâ Hazretleri kıyamet gününde âmâ olarak haşredeceğini bildirmiş âyet-i kerîmede.

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى

Ve men e'rada 'an zikrî fe inne lehû ma'îşeten danken ve nahşüruhû yevme'l-kiyâmeti a'mâ.

Benim zikrimden, benim dinimden, imanımdan yüz çeviren kimseye dünyada yaşamını darlaştırırız. Dünyayı başına dar ederiz. Ve kıyamet gününde de onu âmâ olarak haşrederiz buyuruyor Allahu Teâlâ hazretleri.

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا

Kâle rabbi lime haşertenî a'mâ ve kad küntü basîrâ.

Yâ Rabbi!

Ben dünyada gözleri gören bir insandım, sen beni niye ahirette böyle gözleri âmâ olarak haşreyledin, böyle bu insanların arasında böyle beni kör olarak, âmâ olarak niye çıkarttın diye, o zaman söyler, sorar. O zaman kendisine denilir ki,

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ

تُنْسَى

Kâle kezâlike etekteke âyâtünâ fe nesîtehâ ve kezâlike'l-yevme tünsâ.

Dünyada sana Allahu Teâlâ Hazretleri'nin emirleri, ayetleri, buyrukları, yasakları, tebliğ ediliyordu, bildiriliyordu, sen duyuyordun ama onlara uymuyordun, onları kabul etmiyordun, manevi bakımdan sanki onları görmüyor gibi bir

durumdaydın, işte onun için bugün de sen böyle lütfâ, kereme, mazhar olmaktan unutulmuş durumdasın, ihmale uğramış durumdasın, onun için böyle âmâsın denilecek kendilerine.

Demek ki asıl görmek, insanın manevi incelikleri görmesi hayatını düzenleyecek hakikatlere ermesidir. O olmadıktan sonra gözün daha tepeye bakmasının bir kıymeti yok demektir. Kulağı da öyle.

Ve ceale üzûnehû semîâten. Kulağını işitici kulak yapar. Ve aynehû besîraten. Gözünü gören bir kulak yapar.

Allahu Teâlâ Hazretleri cümlenizin kalplerinde eğer kilit varsa o kilitleri kaldırsın. Kalplerimizin içine iman-ı kâmilî yerleştirsın. Sıdk-u sadakatı yerleştirsın. Kalbimizi müsait bir hale getirsin. Her türlü manevi hastalıklardan selamette eylesin. Dilimizi doğru, ahlâkımızı güzel eylesin. Kulağımızı işitici bir kulak eylesin. Gözümüzü görücü bir göz eylesin. Nasihatleri dinleyip dinleyip de ondan sonra yürüyüp gidenlerden eylemesin. Etrafındaki ibretli hadîseleri görüp görüp de bakıp bakıp da onları görmeyen, ibret almayan kimselerden eylemesin.

Etrafında pek çok kimse ölüp gidiyor insanın. Akrabalarından, yakınlarından. Bir gün kendi öleceğini düşünmüyor. Ona göre hazırlanmıyor. Etrafında iyilere mükâfatlar verildiğini görüyor. İyi olmaya heves etmiyor. Kötülere cezalar verildiğini görüyor. Onlara bakıp da korkup kendisini tanzim etmiyorsa, tabi o çok kötü bir durum. Allah bu kötülüklerden hıfz eylesin hepimizi.

e. Rızkın Takdiri ve Bereketi

Diğer hadîs-i şerîf.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا أَرْضَاهُ بِمَا قَسَمَ لَهُ وَبَارَكَ لَهُ

فِيهِ

İzâ erâde'llâhü bi abdin hayran erdâhü bimâ kaseme lehû, ve bârake lehû fîhî. Allahu Teâlâ Hazretleri ve bârake lehû fîhî.

Bir kulumun hayrını murad eyledimmi ona taksim olunana onu razı eder ve verdiğinde bereket ihsan eder. Şimdi malum âyet-i kerîmede şöyle geçiyor.

نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

Nahnü kasemnâ beynehüm ma'îsetehüm fi'l-hayâti'd-dünyâ.

Dünya hayatında biz bu insanların ma'îşetlerini, geçimlerini, rızıklarını taksim eyledik. Herkese rızkını ihsan eyledik, takdir eyledik, rızkını biz veriyoruz.

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

İnne'llâhe hüve'r-razzâku zû'l-kuvveti-metîn.

Razzâk-ı âlemdir Allahu Teâlâ Hazretleri. Ve rızkı vereceğini garantilemiş. Kulum merak etme ben sana rızkı vereceğim buyurmuş Allahu Teâlâ Hazretleri. Bunda şek şüphe yok. İşte insanların çoğu bundan gafildir. İnsanların çoğu diyor ki Atâullah El-İskenderî Hazretleri, pek çok kimse kendilerine Allah rızkı vereceğim diye vaad etmiş olduğu halde vaad edilen şeyin peşinde koşuyor. Allah'ın istediği şeyi yapmıyor.

Allah'ın istediği nedir bizden?

Kulluk etmek. Biz kulluğu bir tarafa bırakıyoruz, bize garanti edilmiş olan rızkı elde edeceğiz diye onun peşinde koşuyoruz. Hâlbuki kulluğun peşinde koşsak rızık bize peşimizden koşarak gelecek. Takdir edilmiş çünkü mümkün değil. Nasipse gelir Hint'ten Yemen'den. Hint'ten Yemen'den gelir. Şaşırır kalırsın

nereden geldiğine. Allahu Teâlâ Hazretleri ih-san eder. Hocam sen de hep acayip şeyler söylüyorsun.

Nasıl bilicez bunu?

Denemekle bilirsin. Yani bunlar başka türlü bilinmez, başka çaresi yok. Ya imanla bilirsin, işte âyet-i kerîme böyle bildirilmiş, o halde biraz rahat olayım dersin. Veyahut da denersin. Çeşit çeşit hikayeleri var bu işlerin yani. Eskiler denemişler. Denemek gerçi güzel bir şey değildir ama bir tanesi mesela Allahu Teâlâ Hazretleri Rezzâk diye bakalım demiş, madem rızkı öyle şey yapacak, O halde ben çöle su dahi almadan yanıma bir çıkayım demiş. Çölden yola çıkmış. Birkaç defa belki yeri gelmiştir, anlatmışımdır. Hem de demiş, düşünmüş taşınmış çölde ne bulunmaz, balla kaymakla beni doyurursa doyursun, başka türlü bir şeyi de kabul etmem demiş. Yanına hiç yiyecek almadan çıkmış yola. Çöle gitmiş. Yürümüş, yürümüş, yürümüş, kaç zaman yürüdü, kaç gün yürüdü, bilmiyorum ne kadar yürüdüğünü. Tabi takadi kesilmeye başlamış. Çöl, çeşme yok, meyve yok, sebze yok, bakkal yok, kasap yok, yerleşme yeri yok. Çölde yürüyor. Güneşli havada, yukarıda da güneş var. Yürürken

yürürken takadi kesilmeye başlamış artık, sendelemeye başlamış. Gücü kuvveti kalmamış, susuzluktan, açlıktan, dermanı kalmamış. Bir iki yığılmış, bir iki kalkmış, yürümüş falan ama bakmış olmayacak, devrilmiş kalmış. E hani Allah râzzak-ı alem di, nereden gelecek bunun rızkı?

Gelmiyor filan gibi ama öyle değildir. Öbür taraftan, ileriden bir kervan geçiyormuş. Kervandan bir tanesi öteki arkadaşlarıma demiş ki, ya ben ileride bir karaltı gördüm ufukta. Hiç şöyle belirdi kayboldu demiş. İnsana da benziyordu demiş. Yok canım demişler, sen benzetmişsin demiş. Yok demiş, çok dikkatli baktım. İnsan gibiydi. Sakın böyle çölde yolunu kaybetmiş bir yolcu olmasın. Yazıktır, ölmesin. Arayalım şunu demişler. Kervanı durdurmuşlar. Hadi o tarafa doğru gitmeye başlamışlar. Adam da kum tepelerinin altına saklanmış yani böyle arasına. Yani insanlardan medet istemiyor.

Allahu Teâlâ Hazretleri Rezzâk ise nasıl olsa beni rızıklandıracak diye düşündüğü için saklanmış ötekilerden. Yanına kadar gelmişler, tepeden orasını burasını ararken, ah demişler bak buraya devrilmiş adam demişler, o da gözleri kapalı böyle duruyor şöyle. Kumların

üstünde duruyor. Gelmişler vah zavallı demişler bu şey, güneş çarpmış bunu demişler, buna başka türlü bir şey deva vermez. Koşun demişler, kervandan halis yağ getirin, bal getirin demişler. Bunun ağzından yağ akıtalım, bal akıtalım, o zaman kendin gelir demişler. Kervandan yağı getirmişler, balı getirmişler, ağzı kapalı, kaşıkla böyle ağzını açtırıp yağı balı akıtmaya başlayınca gülerek kalkmış Yâ Rabbi demiş, tövbe Yâ Rabbi! Sen alemlerin razıkısın, rezâk-ı alemsin, tövbe demiş, hata ben de oldu demiş. Her zaman böyle imtihan edilmez ama böyle imtihan edip de aynen böyle çıktığı da olur. Allahu Teâlâ Hazretleri herkese rızkını ih-san ediyor. Örümceğe rızkı nereden geliyor bir köşede dururken?

Kanatlı olarak geliyor. Pır pır pır pır pır pır uçuyor, pır takılıyor oraya örümcekte onu yiyor. Yani öyle yaratmış Allah. Bekliyor, geliyor. Allah onu garantilediği için onun peşinde koşmaktan Allah'a kulluk etmeyi bırakmak doğru değil. Sen Allah'a kulluk etmeye yönel, Allah'a halis bir kulluk etmeye başla, bak rızık nasıl peşinden gelecek. Sen ondan nazlanıp da isteğini gösterdikçe rızık senin peşinden gelecek. Sen onun peşine gittikçe o nazlanıyor, kaçıyor

senden. Sonunda yine rızkın neyse o kadar yiyorsun, fazla yemiyorsun yani. Hocam işte çok koşturunca, çok para kazanıyorum. Rızık insanın boğazından geçen.

Senin boğazından ne kadarı geçiyor?

Sen kazanıyorsun ama yiyebiliyor musun yoksa istif edip mirasçıların malını mı bekliyorsun?

Mirasçıların malını mı bekliyorsun, kendin istifade mi ediyorsun?

Mühim olan o. Onun için Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun hayrını murad etti mi, bu esrarengiz bir kaidedir ki kendisine taksim edilmiş olan rızka karşı ona bir kanaat duygusu verir. Bir hoşnutluk, rıza verir. Yâ Rabbi! Ben senin verdiğin rızktan hoşnutum, razıyım der, iyi kulluğa yönelir o kul.

Ve bârake lehû fîhî. Mübareklik verir, bereket verir verdiği rızka. Bakar ki o azıcık bir şeyle doyuyor. Parası bitmiyor. 9 bin lira para alıyormuş adam. Ev kirası veriyormuş. Bilmem kaç tane ailesi, efradı varmış. Ondan sonradan fırsat buldukça oraya buraya yardım yapıyormuş. Yanımda söylediler de, ya dedim bu para hani bir tekerleme vardı. Dokuz kişiye bir

gazoz. Yarısı da polise verilmek suretiyle. Yeter mi hani bir gazoz şişesi?

Açacaksın, yarısı polis içecek, öteki de 9 kişide oradan birer yudum alacaklar, yetmez ama. Demek ki Allah ona bereket veriyor. Mübarek bir adam, hayırsever bir insan, o 9 bin liradan hem gece kondusunun parasını veriyormuş hem evindekileri, ya dedim sakın sıkmasın bağırlarını hani, kuru ekmekten başka bir şey yedirmiyor falan gibi, yok dediler, gayet güzel geçiniyormuş, etrafındaki fakir fukaraya da yardım ediyormuş parası. Kimisi de 60-70 bin lira para alıyor, ay sonunu bulamaz yani. Yetmez parası.

Neden?

İşte o da esrarengiz bir şey. Bunu da buradan ben ne kadar anlatsam anlayamaz. O da bereket denilen bir şey. Allah kimisine bereketi verir, on bin lirayla gül gülüsten geçindirir, kimisine de bereketsizlik verir, yüz bin lira olsa beş yüz bin lirası olsa çatlar ihtiyaçtan. Fabrikatör adam ihtiyaçtan çatlar.

f. Peygamber Efendimizin Cömertliği

Gelelim diğer hadîs-i şerîfeye.

Bunların bir kısmı bazı kimselere dokunuyorsa kusura bakmasınlar, Peygamber

Efendimiz böyle buyuruyor. Şimdi insanın mesele bu söylenen şeylerden hepsinden ibret alması lazım kendisine. İbret alıp kendisinde bunlara ait bir şey varsa düzeltmeye çalışmak lazım. Çünkü Peygamber Efendimiz nasihat ediyor.

Yani Peygamber Efendimiz dünyada öyle zevki sefa sürmesini bilmez miydi?

Çok iyi bilir.

İmkânı yok muydu?

Senden benden çok daha fazla mal geçiyordu eline. Yani o kadar çok mal geçiyordu ki, sabaha bırakmazdı malı. Yanına geleni sabaha bırakmazdı. Taksim eder hiç endişesi yok. Bir kere bedevilerden bir tanesi geldi Peygamber efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* efendimizin yanına. Vadide de güzel bir deve, koyun sürüsü vardı. Baktı ki koyunlar, besili güzel ganimet koyunları orada duruyormuş. Ne kadar güzel Yâ Rasûlullah diye böyle bir hayranlığını belirtmiş. Peygamber Efendimiz tabi nübüvvet nuruyla bakıyor. O sözün altında ne manalar yattığını, oradan arkasından neler geleceğini bildi şüphesiz. Fakat sehâvet sahibi, cömertlik sahibi çok mu beğendin demiş. Çok güzel bir sürü Yâ Rasûlullah. Al demiş.

Nasıl Yâ Rasûlullah?

Hepsini al götür demiş.

Hepsini mi Yâ Rasûlullah?

Hepsini al götür. Sürüyü katmış önüne. Hadi deh diye şey yapar, hemen koşarak kabilesine koca bir sürüyle gitmiş. Sabahleyin boş çıktı kabileden, akşam koca bir sürüyle gelmiş.

Ne bu demişler?

Hazreti Muhammed, fakirlikten korkmayan bir insanın verişiyle veriyor demiş. Biz olsak bir tane veririz, ne kadar cömert olsak. Al bir tane ver, ver bakalım, götür deriz. Sürüyü vermiş. Fakirlikten korkmayan insanın verişiyle veriyor. Onun üzerine tabi bakmışlar ki böyle cömert, böyle güzel huylu, böyle ahlâk-ı hamide sahibi bir zât-ı celil. Hepsi gelmiş Müslüman olmuş.

Mühim olan dünya metaı ne olacak işte. Bir kabilenin hak yolu bulmasına yaramış olacak netice itibariyle. Bu çeşit şeyler tabi Resûlullah öyle verdi, aç mı kaldı kendisi? Gene geliyor, gene veriyor, gene geliyor, gene veriyor. Kendisi cömertliğinden yanında tutmuyor. Yoksa bekletse bekletse, biriktirse, Karun gibi zengin olurdu. İstese köşkler, saraylar

yaptırırdı kendisine. İstemedi. Sade bir hayat yaşadı.

Allahu Teâlâ Hazretleri'nin bir hadîs-i şerîfte bildirilmiştir ki, istersen ey Resûlüm sana şu gördüğün dağları altından yapayım buyurmuş. Yok Yâ Rabbi! demiş. Ben bu halime razıyım. Bir gün tok yaşayayım, bir gün tok yaşayayım sana şükredeyim, iki gün aç yaşayayım, sabredeyim, bu bana daha iyidir. Kendisi istememiş dünyayı. Dünyayı, dünyalığı kendisi istememiş. Yoksa dileseydi her şey elinin altındaydı. Bu dünya böyle gönül bağlamaya, biriktirmeye değmez, biriktirmekte vebal var. Elinde fırsat varken kendin helal tarafından ye, başkalarına hayr-u hasenatını yap, gül gülistan yaşa, ahiretin hayrını da şimdiden hazırla, öyle git. Mirasçıların malının bekçiliğini yapıp da vebalini üstüne yüklenme. İşin aslı budur. Artık sen gene de ne kadar izah yaparsan bugün sabaha kadar yap.

g. Dünyaya Bağlanmamak ve Sade Müslümanlık

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ شَرًّا خَصَّرَ لَهُ فِي اللَّبَنِ وَالطِّينِ
حَتَّى يَبْنِيَ

İzâ erâde'llâhü bi abdin şerran . Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun şerrini istediği zaman, murad ettiği zaman.

Niye şerrini murad eder?

Tabi bir edepsizlik yaptıysa ondan. *Had-dara lehû fi'l-lebeni ve't-tîni hattâ yebniye.* Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun şerrini murad ettiği zaman ona tuğlayı, çamuru güzel gösterir. O da inşaatla meşgul olur.

Diyor ki,

Kâle Heysemiyyü: Ricâlühû, ricâlü's-sahîh.

Hadîs âlimlerinden el-Heysemî demiş ki bu hadîs-i şerîf sıhhatli hadîstir, ravileri de sıhhatli kimselerdir.

Ve kale Münziriyyü: Ravâhü's-selâsetü fî isnâdin ceyyid.

Münziri dedi ki: Bunu üç meşhum zat güzel bir isnat zinciriyle rivayet etmişlerdir. Manasında tereddüt etme de, kıpırdanma boş yere. Allahu Teâlâ Hazretleri ve Resûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz öyle in-
şaatla şunuyla ve bununla fazla oyalanmayı
doğru görmemiş. Ne dersin de. Yani ister be-
ğen, ister beğenmeyin. Hadîs-i şerîflerden çı-
kan mana bu yani. Başka bir şey değil. Hatta
bir keresinde İbn Ömer *radıyallahu anh.* çitin
duvarlarını çamurla sıvıyormuş. Yanından ge-
çerken ne yapıyorsun Ya Ömer'in oğlu diye sor-
muş. Yâ Rasûlullah işte içerisi görünmesin diye
çitin dalları arasını çamurla sıvıyorum.

"*El-emru eyseru min zâlike*" demiş. Ey
Ömer'in oğlu başa gelecek iş daha kolaydır.
Yani zaten ben yürüyorum gibi. Veyahut da Al-
lah'ın yolunda kulluk ibadet etmek bundan
daha hoş bir şeydir gibi. Bir başka hadîs-i şerîf
var. Bir gün mescidde otururken *aleyhissalatu
vesselam* efendimiz bakmış iki katlı bir bina be-
lirmiş. Bir bina yüksek. Bu kimin binası demiş.
Efendim falancanın binası. O şahıs gelmiş biraz
sonra. Selamu aleyke ya Resûlallah demiş, Pey-
gamber Efendimiz Aleyküm selam dememiş. O
şahıs geldiği zaman, selam verdiği zaman sela-
mını almamış, halbuki selam almak lazım âyet-
i kerîmeyle emredilmiş.

Neden almıyor?

Kabahati büyük de, kabahatini büyük görüyor da terbiye etmek için almıyor selamını.

"Etrafındakilere de sormuş, Rasûlullâh'a yanlış bir şey mi yaptım acaba, ne oldu falan diye...Demişler ki sen yoktun, bu bina kimin binası diye sordu, biz de senin binanın olduğunu söyledik. İkinci kat yaptığına galiba kızdı da, ondan selamını almamış olabilir demişler. Gitmiş hemen ikinci katı indirmiş. Yükseltmemiş yani. Yüksek binayı derhal aşağı indirmiş. Şimdi buradan tabii içerilerden bazı itirazlar yükseliyor. Diyorlar ki yani, e hocam yani hiç ev yapmayalım mı kendimize filan gibi tavsiyeler. Oturacağın yeri yapacaksın. İhtiyacın kadar olan şeyi yapacaksın da. Allahu Alem, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu bina işine fazla düşmeyi sevmiyor.

Peygamber Efendimiz bize neyi teşvik ediyor?

Allah'a iyi kul olmayı, Allah'ın yolunda, Allah'ın dini için iyi çalışmayı teşvik ediyor. Hepimizin Allah'ın dininin askeri olmasını, hizmetçisi olmasını, o dini mübine hizmet etmesini istiyor. Biz ondan sonra bir başka hayat yolu tutturmuşuz, ona doğru gidiyoruz. Onları yapıyoruz başka. Ama Resûlullah onu istiyor, onu

yapmamızı arzu ediyor. Bu gibi şeylerle uğraşmayı pek sevmiyor.

Diğer bir hadîs-i şerîf daha arkasına gelmiştir.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ هَوَانًا أَنْفَقَ مَالَهُ فِي الْبُنْيَانِ
وَالْمَاءِ وَالطِّينِ

İzâ erâdellâhü bi abdin hevânen. Allah bir kulunun horluğunu, horluğunu, hor, aşağı, hakir, hakir olmasını murad ederse...

Enfeka mâlehû fi'l-bünyâni ve'l-mâi ve't-tîni. Onun malını, efendim, bina yapmakta, suda, çamurda harcattırır. Bu da, efendim, Enes radyallahu anhdan rivayet edilmiş. Yani bizim dinimizin hükmü böyledir.

Onun için büyüklerimiz netice itibariyle demişler ki, kendin bina yapmaya kalkışma, hazır bir binayı al, işi fazla büyütme, başını sokacak yeri yaptıktan sonra da iyi kulluk etmeye yönel. İhtiyacın kadarını yaparsın, başka hayırlı işler seçersin. Dünyada bir tek iş şey değil ya, ille inşaat yapmak değil ya, Allah'ın dinine en güzel hizmeti nerede yapmak mümkünse o tarafta yönelirsin.

Ne yapalım?

Karşıımıza bu hadîs-i şerîf şerîf geldi. Şimdi bunu atlayıp da mı geçelim yani siz darılmayın diye?

Bunu atlayıp da öbür tarafa öylemi geçeceğiz? Böyle buyurmuş Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*.

h. Hayr ve Şer Murad

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبِيدٍ خَيْرًا رَزَقَهُمُ الرِّفْقَ فِي مَعَاشِهِمْ
وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ شَرًّا رَزَقَهُمُ الْخُرْقَ فِي مَعَاشِهِمْ

İzâ erâde'llâhü bi abîdin hayran razekahümü'r-rifka fî meâşihim; ve izâ erâde bihim şerran razekahümü'l-hurka fî meâşihim.

Hiz. Âişe validemiz'den rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki; Allah bir insanın, bir kulun hayrını murad ettiğİ zaman yaşayışında, ona yumuşaklık ihsan eder. Şerrini de murad ettiğİ zaman yaşayışın da ona sertlik, haşinlik verir. Şimdi bu yaşayışta yumuşaklık, yaşayışta sertlik iki manaya alınabilir. Bir, umumi yumuşaklık, umumi sertlik manasına. Yani Allah bir kimseyi, hayırlı bir kimse olarak murad ederse onu, yumuşak huyluluk verir. Halim selim, yumuşak başlı, geçimli bir kimse eder manasına. Kötülüğün de murad ettiğİ zaman sert, haşin, kaba,

geçimsiz, huysuz bir kimse eder manasında. İkinci mana da geçiminde yumuşaklıktan murad. Yani fazla böyle geçimi için sıkıntı çekmeden, çırpılmadan ona yumuşak bir şeyle böyle geçimini sağlar, rahat bir yaşayış nasip eder.. Şerrini de murad ettiği zaman geçimini zorlaştırır da bir para kazanacağım, işimi idare edeceğim diye çırpınır, paralanır, parçalanır, haşin bir şekilde ömrü böyle geçer manasında olabilir.

i. Hayırlı Son İstemek

Allahu Teâlâ Hazretleri bir hadîs-i şerîf daha okuyup ondan sonra şey yapalım, dersimize son verelim.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا عَسَلَهُ وَهَلْ تَدْرُونَ مَا
عَسَلَهُ؟ يَفْتَحُ لَهُ عَمَلًا صَالِحًا بَيْنَ يَدَيْ مَوْتِهِ حَتَّى
يَرْضَى عَنْهُ جِيرَانَهُ

İzâ erâde'llâhü bi abîdin hayran aselehû.
Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulun hayrını murad ederse asele veya asselehu diye de mümkün. Onu tatlılaştırır, ballandırır. Allah bir kulun hayrını murad ederse onu ballandırır.

Ve hel tedrûne mâ aselehû?

Ballandırır ne demek biliyor musunuz diye de sormuş Peygamber Efendimiz?

Ne demek o ballandırır diye sormuş ashabına?

Herhalde onlar da Allah ve Resûlü daha iyi bilir mi dediler. Nasıl dedilerse, demiş ki, *Yef-tehu lehû amelen sâlihan beyne yedey mev-tihî*, ölümünden evvel onu güzel ameller işlemeye muvaffak kılar. Güzel güzel işler yapmaya muvaffak kılar.

Hattâ yerda anhü cîrânehû. Ve konu komşusu hepsi ondan hoşnut, razı olurlar. Kendisine ilgili kimseler. Ne iyi adam, ne hoş adam, maşallah, hayırlı hasenatla gitti. Ve böylece en son ömrü, ahir ömrü hayırlarla geçer. Komşuları kendisinden memnun bir tarzda, o kimse ahirete intikal etmesi mümkün olur. Malumdur ki işlerin sonu önemlidir. Hayatın da sonu önemlidir. Yani bir işin sonuna bak. Sonunda kâr mı ediyorsun, zarar mı ediyorsun? Bir işin sonu hayır mı geliyor, şer mi geliyor?

Bir otomobil aldın. Otomobil almak iyi mi, kötü mü?

Bilmem. İkinci gün gidip de bir kamyonla çarpışıp altına girip aile faciası olacaksa iyi değil, sonu öyle gelecekse iyi değil. Onun için

Allahu Teâlâ Hazretlerinden bir işin hep sonunun hayır gelmesini isteyelim. Allahu Teâlâ Hazretleri'nin bize her işinin sonunu hayır ihsan eylesin. Yoksa başı hayır gibi görünür de sonundan kötü şeyler çıkabilir arkasından. Hayırlı olanını istemek lazım. İşin de böyle sonunun hayırlı olması önemlidir. Hayatın da.

j. Kul Nasıl Yaşarsa Öyle Ölür

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bir hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki;

Nasıl ölürseniz öyle bahs olunacaksınız kıyamette. Hangi halinde ölürseniz. Yani iyi halinde ölürse öyle, nasıl ölmüşse öyle bahs olunacak insan. Hatta onun evveli de var cümlesi de, nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz diye de hadîs-i şerîf öyle. Nasıl yaşarsanız ömür öyle biter, ona göre biter. Su testisi su yolunda kırılır. Sarhoş yaşarsanız sarhoş ölürsünüz. Âbid yaşarsanız âbid ölürsünüz. Hafızsanız, namaz ehliyseniz bakarsınız, secdede ruhunuzu teslim ediverirsiniz. Ayyaşa, bakarsın meyhane köşesinde gitmiş. Geçenlerde bana teklif ettiler Kültür Bakanlığı'ndan. Tezkire-i Latifi ilgili şey yap. Türkçe'ye çevirdim. Başladım baştan. Türkçe'ye çevireceğim kitabı, vereceğim, onlar da basacaklar. Bir yere geldik. Bir sarhoş

adamın hayatını anlatma yerine geldik. Sarhoş adam, adı Bezmi'ymiş. Adını anmak belki de doğru değil ya. Şiirler yazmış. Onun için de o kitaba onun adını yazmışlar. Filanca asırda yaşamış. Filanca sarhoş.

Bezmi ne demek?

Bezim demek içki meclisi demek. İçki meclisiyle ilgili bir soyad, ad bile almış kendine yani adam. Neyse, diyor ki ayyaş bir kimseydi. Tezkire-i Latifi'de yazıyor. Bezmi, Rumeli'de yaşamış bir kimseydi. Ayyaş bir kimseydi diyor. Hatta diyor, ölümü de diyor meyhane köşesinde oldu diyor. Ya cami köşesi olacak değil ya. Öyle yaşadı, öyle gitti. Sonra aşağıdaki şiirlerine baktım. Tevbe ettirmişler anlaşılan, sıkıştırmışlar ya gel etme, eyleme, bu dünya gelip geçicidir, hoştur, bir gün gelip ölürsün. Bırak şu sarhoşluğu falan diye anlaşılan tevbe ettirmişler. Ama bahar mevsimi gelmiş, kuşlar ötmeye başlamış, çimenler yeşermeye başlamış. Şehirde içemez tabi, o zaman şey var, yasak var. Tabi Kıra bayır'a gidecekler, orada zıkkımlanacaklar. O mevsim gelince pişman olmuş. Şiir yazmış diyor ki, Tevbe ettim ki etmeyen tevbe. Tevbeye tevbe-i nasuh olsun. Pişman olmuş yaptığı tevbeden. Tevbeler tevbesi

diyor, bir daha tevbe etmeyeceğim diyor. Yani içmeye devam edeceğim diyor. Tevbeye tevbe-i nasuh olsun diyor. Ben bu cümleyi gördüm, kalemi bıraktım, kitabı kapattım. Ben bu kitabı böyle şey yapacağım, tercüme edeceğim, vereceğim, basılacak. Sarhoşların keyfi artacak, okuyacaklar o şiirleri. Vay diyecekler, onlar da o şiirleri ezberleyecekler.

Öyle değil mi? Sarhoşun hiç hoşuna giderdi, vay ne güzel söylemiş der. Ama işin iyi mi kötü mü olduğunu işte adamın sonundan anlayın. Meyhane köşesinde ölmüş. Ve öyle kalkacak. Nasıl öldüyse öyle kalkacak.

Allahu Teâlâ Hazretleri cümlemize, hüsn ü hatimeler nasip etsin. Sevdiği, razı olduğu bir şekilde yaşayıp, sevdiği, razı olduğu kul olarak huzuruna kavuşmayı cümlemize ihsan eylesin.

El-Fâtiha

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

13 Recep 1402 / 06 Mayıs 1982

[Bütün HADİS SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ